

f RONDOM

september 2024

h
s

E

'de

G

P

Daar woont hoop

*Hoop woont in het verleden,
in ons eeuwenlang protest
tegen armoede en uitbuiting.
Hoop woont in het vluchten
naar streken vol belofte.
Het woont in eeuwen
van ploeteren van mensen,
in een bestaan, opgebouwd
in verre kolonies.*

*Hoop woont in het heden.
Het wordt geboren
in stille momenten.
Het leeft in Gods Geest,
die onze ziel aanraakt
en fluistert: "help uw naaste".
Hoop woont voorbij onze woorden,
vol liefde en troost.*

*Hoop woont in de toekomst,
en raakt het oneindige,
het mysterie van ons leven.
Het draagt de vreugde rond
om nieuw leven.
Als kleine mensen mogen wij
hopen om thuis te komen
in Gods armen.*

Lina van Mellaert

Kerkdiensten

van de Protestantse Gemeente 'de Eshof' te Hoevelaken

zondag 01 september	10:00 uur	Arwin van Wilgenburg Collecten: Nijkerks Diaconaal Beraad en Muziek en Liturgie
zondag 08 september	10:00 uur	ds. Ellie Boot Collecten: Bartimeusfonds en Eredienst
zondag 15 september	10:00 uur	ds. Ellie Boot + ?/Vredesdienst en startzondag/oec./Eshof Collecten: Vredesdienst PKN en Cantorij
zondag 22 september	10:00 uur	ds. Ellie Boot Collecten: Voedselbank en BRIES
zondag 29 september	10:00 uur	ds. Ellie Boot Collecten: Straatpastoraat Amersfoort en Muziek en Liturgie
zondag 06 oktober	10:00 uur	ds. Rene Rosmolen, Hoogland Collecten: Eigen diaconie en Jeugd- en Jongerenwerk
zondag 13 oktober	10:00 uur	ds. Dick van Arkel, Leusden Collecten: Stichting Hulpdienst Hoevelaken en onderhoud van het gebouw

Agenda

donderdag 05 september	14:30 uur	Nassaulaan 54 Wijkteam 8
vrijdag 06 september	10:30 uur	Klaprooslaan 36 Wijkteam 5
zaterdag 07 september	14:00 uur	Verbindingsdag
dinsdag 10 september	20:00 uur? 10:00 uur	Wijkteam 7 Bries: Het kleurrijke verhaal van Josef en de moderne kunst
woensdag 11 september	20:00 uur	Repetitie cantorij
woensdag 18 september	13:30 uur 20:00 uur	Inloopmiddag repetitie cantorij
donderdag 19 september	19:30 uur	College van Diakenen
woensdag 25 september	20:00 uur 20:00 uur 19.30 uur	Repetitie cantorij College van kerkrentmeesters Gerstkamp 3 Wijkteam 4
donderdag 26 september	20:00 uur	Kleine Kerkenraad
maandag 30 september	09:30 uur	Akkermaalshout 11 Wijkteam 2
woensdag 02 oktober	13:30 uur 20:00 uur	Inloopmiddag Repetitie cantorij

Kerkdienst en liturgie

Bevestiging en afscheid – zondag 8 september

In het vorige kerkblad schreef ik al over de bevestigingsdienst van 8 september. Jan Vogel zal dan tot diaken bevestigd worden en Trudy en Herman Julsing zullen samen duo-diaken worden. Naast deze drie zullen Eunice van Zomeren en Liesbeth van den Heuvel een hernieuwde verbintenis aangaan. Een feestelijke viering, heel fijn dat deze vijf mensen actief betrokken willen zijn en blijven bij de Eshofgemeente!

Na afloop van de eredienst en de koffie gaan we nog

even door met feesten en horen we meer over het nieuwe beleidsplan. Mede dankzij Harm Albert Zanting en Feije Duim is het een mooi en prettig leesbaar stuk geworden waar vitaliteit en inspiratie vanuit gaan. Van harte welkom om hierbij aanwezig te blijven.

Oecumenische startzondag en vredesdienst - zondag 15 september

‘**Samen door een deur**’ – onder die noemer vieren we dit jaar de Vredeszondag. Zowel in de eredienst als in de jeugd-doe-dienst zal dit het thema zijn.

De startzondag en de vredesdienst vieren we al jaren op één en dezelfde zondag, en al jaren samen met onze burens van de Paulusgemeenschap. We hebben de dienst in oecumenisch verband voorbereid. De viering vindt plaats in de Eshof, cantor Dinie Jager zal het dubbelkoor leiden en Rudi Coppoolse zorgt voor de muzikale begeleiding.

Doorgaans krijgen kinderen die wel eens in de kerkdiensten komen en die naar groep vier zijn gegaan, een eigen liedboek cadeau. Dit jaar zijn er geen, zover we hebben kunnen nagaan. Mochten we toch iemand over het hoofd hebben gezien, geef een seintje!

De levensboom speelt in deze viering een centrale rol; mooi dat die nu ook in de kerkzaal een meer centrale plaats inneemt. Kinderen die vier

jaar zijn geworden, zullen hun appel uit de levensboom mee naar huis krijgen. In de appel is een uitsparing gemaakt. Daarin kan de geslepen glazen druppel worden gehangen die ze kregen bij hun geboorte. In plaats van die appel komt er vanaf de startzondag voor ieder van hen een blaadje in de boom te hangen. Voor kinderen die het afgelopen jaar geboren zijn, zal een nieuwe appel in de boom worden gehangen.

Daarnaast zijn er kinderen die voor het eerst naar het voortgezet onderwijs gaan. Zij krijgen op de startzondag het blaadje met hun naam uit de boom mee naar huis. Hierna gaan kinderen en jongeren tijdens de kerkdienst op eigen wijze aan de gang met het thema ‘Samen door een deur’ in de jeugd-doe-dienst.

Na de viering en de koffie bent u natuurlijk van harte uitgenodigd voor het startzondagprogramma

Vorig jaar stond dit in het teken van het diaconale project in Georgië. Samen met de jongeren die mee wilden gaan en hun ouders kregen we informatie over het project.

Deze keer horen we hoe het voor hen is geweest. De groep van vijf jongeren en drie begeleiders zal vanaf ongeveer 11.30 uur in de

kerkzaal een presentatie laten zien en vertellen over de belevenissen.

Daarna gaan we zingen onder leiding van Dinie Jager en met begeleiding van Rudi Coppoolse. We besluiten de startzondag met een lunch.

Het programma voor de startzondag ziet er als volgt uit; de tijden zijn enigszins onder voorbehoud:

- 10.00 Oecumenische viering in de Eshof
- 11.15 Koffie, thee en limonade – *bij mooi weer buiten, anders in de hal.*
- 11.30 Programma:
 - Presentatie van het diaconale project in Aghaiani, Georgië – *kerkzaal*
 - Activiteiten voor kinderen: voortzetting van de jeugd-doe-dienst
 - Nog meer koffie drinken
- 12.15 - Zingen in de *kerkzaal* en overgang naar de lunch
Intussen kunnen de kinderen al langs het lopend buffet gaan.
- 12.45 Lunch – *kerkzaal en ontmoetingsruimte en zo mogelijk buiten.*
- 13.30 Einde van het programma
Kom ook, en doe mee!

Zondag 22 september – uitgelicht: Batseba

Het evangelie van Matteüs begint met een stamboom: ‘Overzicht van de afstamming van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham. Abraham verwekte Isaak, Isaak verwekte Jakob, ...’ – en zo gaat dat door. Tot aan Jozef, de man van Maria.

In de stamboom komen vier vrouwen voor: Tamar; Rachab; Ruth; en de vrouw van Uria (Batseba). Zij zijn dus alle vier voormoeders van Jezus.

In de afgelopen tweeënehalf jaar zijn drie van deze vrouwen voor het voetlicht verschenen. Edwin Schimscheimer schreef er een aantal composities bij. Ze kleurden en verdiepten de vertelling.

Op 6 maart 2022 klonk het verhaal van Rachab. Op 16 oktober van dat jaar klonk het tweede verhaal uit het

vierluik: het verhaal van Tamar. Op 5 november 2023 luisterden we naar de lotgevallen van Ruth. De laatste van deze vier, de vrouw van Uria, zal op zondag 22 september haar verhaal doen.

Matteüs noemt haar naam niet in zijn stamboom: 'David verwekte Salomo bij de vrouw van Uria', schrijft hij. Waarom noemt hij haar zo indirect? Misschien om

daarmee te herinneren aan de brute daad van David. Die eigende zich Bathseba toe – en toen zij zwanger bleek van hem ging hij zo ver in het verhullen van zijn daad dat hij Uria liet omkomen in de oorlog. Het was niet Davids enige wandaad. Maar God schrijft niemand af – ook David niet. David en Bathseba kregen een

zoon, Salomo. Uit zijn nakomelingen wordt tenslotte Jezus geboren.

De opzet zal bij Bathseba iets anders zijn dan bij de vorige drie vrouwen: niet alleen tijdens de schriftlezing klinken liederen, ze vormen ook een deel van de overweging. Verschillende mensen werken aan het project mee. Net als de andere drie keer is er ook deze keer een ad hoc koor van zangers gevormd: Diana Kneppers-Doornekamp, Dicky van der Veer, Sienke Wolters, Rianne de Vries, Jantine Dijkstra, Ankie van Hoeijen, John Breugem, David Roelofs, Harmen Lanser, Harm-Albert Zanting, Jan Ruczynski, Jac van Hoeijen en Marius Gort zullen de liederen zingen.

Naast de zangers zal er een fluitist (Annemieke Huurdeman) en een violist (Eunice van Zomeren). Edwin bespeelt de piano. Rudi Coppoolse zal de begeleiding van de gemeentezang voor zijn rekening nemen. Zou het mogelijk zijn om op een keer alle vier de voormoeders van Jezus tegelijk uit te voeren? Alle muziek met tussendoor een geparafraseerde vertelling; bijvoorbeeld in 2025, als we vieren dat de Eshof als gebouw 50 jaar bestaat...? We spelen met de gedachte!

Ellie Boot

De Eshof tuin

Leve het najaar!

De vele regen van de afgelopen maanden zorgde ook voor een nieuwe klant op de Eshoftuin: de slak. Waanden we ons voorgaande jaren in een paradijsje, dit jaar werden we met de neus op de feiten gedrukt, de natuur kun je niet naar je hand zetten. De vele keren dat we met onze laarzen in het water liepen en vastzaten in de modder, zijn niet te tellen. De vele keren dat we opnieuw moesten zaaien en plantjes poten, verhoogde de feestvreugde niet. En ook op het slakkencorvee (de nodige avonden slakken rapen) zat niemand te wachten. Ook Jan en Evert, onze doorgewinterde tuinders, hebben een dergelijk slecht oogstjaar nog niet eerder meegemaakt.

Gelukkig konden we ons chagrijn heerlijk van ons afschudden, opgepropt in 't schuurtje, schuilend voor de regen. Om vervolgens 'het leven van alledag' door te nemen. We kunnen ons dan niet voorstellen om dit mooie werk zonder elkaar te doen.

Maar dan wordt het... augustus. We komen nog net niet als dartelende koeien in de lente de tuin op. De groei zit erin, er kan geoogst worden. We kunnen onze eigenlijke klanten verwelkomen tussen de bloemen. Leve het najaar!

*Janiet, John, Monique, Jan, Yvonne,
Evert, Janny, Jan Willem, Nelleke*

De Eshof tuin

Van harte aanbevolen door het college van kerkrentmeesters: De 2e collectes voor de komende weken

Op 8 september: Eredienst

De Bijbelse boodschap leert ons dat wij de opdracht hebben, in navolging van Christus, God en elkaar lief te hebben. Daarvoor hebben we elkaar nodig, ieder met zijn of haar eigen gaven. Dit komt voor een deel tot uitdrukking in de erediensten. Met uw steun aan de collecte kunnen we samen de kosten dragen voor o.a. de vergoeding voor gastpredikanten, vieringen met Maaltijd van de Heer, koffie, thee en limonade na de dienst. En uiteraard worden er ook oecumenische erediensten georganiseerd.

Op 15 september: Cantorij

De Eshofcantorij repeteert elke week en werkt gemiddeld eens in de maand mee aan de kerkdienst.

Ook is er samenwerking met het Pauluskoor. Met uw bijdrage kunnen we blijven genieten van door hen prachtig gezongen en gespeelde liederen.

Op 22 september: BRIES

De commissie BRIES bestaat uit leden van 'de Eshof' en de St. Paulusgeloofs-gemeenschap. Dankzij uw bijdrage is het mogelijk om jaarlijks een programma aan te bieden van gespreksgroepen en thema-avonden.

Op 29 september: Muziek en Liturgie

Een belangrijk onderdeel van ons kerkzijn. Voor de begeleiding van de gemeentezang maakt de gemeente gebruik van de inzet van organisten/pianisten. Het liturgisch werkoverleg houdt de kwaliteit en de continuïteit van een zorgvuldige liturgie in stand. Het overleg is gericht

op de korte termijn i.v.m. de voorbereiding van diensten maar richt zich ook op het volgen van ontwikkelingen op het gebied

van kerkmuziek en liturgie en de toepasbaarheid daarvan in 'de Eshof'. Uw gift is zeer welkom om dit mooie werk te laten voortgaan.

Op 6 oktober: Jeugd- en Jongerenwerk

Met uw bijdrage wordt de basiscatechisatie uit het jeugd- en jongerenwerk bekostigd; materiaal en excursies. De coördinatie van het verdere jeugdwerk vindt plaats op projectbasis. Onze twee jeugdouderlingen zetten zich hiervoor in.

José van Dasselaar

Andere opzet rubriek gastvoorgangers

Sinds 2016 werden in vrijwel elke Rondon gastvoorgangers geïntroduceerd. Meestal werd er ook een foto bij geplaatst. De bedoeling was dat er op zondag geen volslagen vreemde achter de tafel en op de kansel stond maar iemand met wie we in ieder geval op papier hadden kennismaat.

Jaarlijks maken ongeveer 20 gastvoorgangers hun opwachting. Dat zijn voor een groot gedeelte voorgangers die al eerder in de Eshof zijn voorgedaan. Het steeds weer opnieuw introduceren betekent veelal het vervallen in herhalingen.

Als uitnodiger van gastvoorgangers probeer ik elk jaar enkele predikanten uit te nodigen van wie ik denk dat ze passen in 'de Eshof' en die nog nooit in onze kerk zijn voorgedaan. Soms blijft het bij een keer maar meestal bevat het aan beide kanten zozeer dat ik ze vaker uitnodig. Ook jullie reacties spelen daarbij een rol.

Met ingang van heden zal ik de introductie in Rondon beperken tot voorgangers die voor het eerst in de Eshof voorgaan. Hiermee worden te veel herhalingen voorkomen en blijft deze rubriek leesbaar.

U zult de introductie van gastvoorgangers dan ook niet meer elke maand aantreffen.

Frits Harmsen

Tien kleine christenen

Tien kleine christenen
ontvingen saam de zegen;
één nam aanstoot aan de preek,
toen waren er nog maar negen.

Negen kleine christenen,
ze baden dag en nacht;
één kreeg niet wat hij vroeg,
toen waren er nog maar acht.

Acht kleine christenen,
op de smalle weg door 't leven,
één vond een and're weg zo mooi,
toen waren er nog maar zeven.

Zeven kleine christenen,
lazen elkaar de les,
één werd er boos en zei: ik ga!
toen waren er nog maar zes.

Zes kleine christenen,
actief in het kerkbedrijf;
één miste het echte protestantse,
toen waren er nog maar vijf.

Vijf kleine christenen,
traditie in het banier,
één werd het allemaal teveel,
toen waren er nog maar vier.

Vier kleine christenen,
zongen "abide with me"
één meende niet wat hij zong,
toen waren er nog maar drie.

Drie kleine christenen,
ieder met zijn eigen idee;
één dacht alleen maar aan zichzelf,
toen waren er nog maar twee.

Twee kleine christenen,
met z'n tweeën heel alleen,
en met ruzie wie de grootste was,
toen was er nog maar één.

Eén heel gewone christen,
vol van de lieve vree;
zijn vijand werd zijn goede vriend,
toen waren er weer twee.

Twee heel oprechte christenen,
aan het werk met veel plezier;
ze vroegen niets maar deelden uit,
toen waren er weer vier.

Vier heel bescheiden christenen,
ze hielpen dag en nacht;
en die geholpen werden hielpen mee,
toen waren er weer acht.

Acht vriendelijke christenen,
ze vroegen om Gods zegen;
maar vroegen ook een mens erbij,
toen waren er weer negen.

Negen kleine christenen,
ze hadden in mensen God gezien;
en zongen zich samen de misère uit,
toen waren er weer tien.

Tien kleine christenen,
ze brachten Hem tot leven
die niet voor kerk maar voor de
mens, Zijn leven heeft gegeven.

Tien kleine christenen,
wanneer zij leven net als HIJ
dan komen er weer net als toen,
in één dag duizend bij!

*Hiermee werd de laatste diaconie vergadering
afgesloten door JW. van Bree*

Dank voor het mogen plaatsen.

Kerkgemeente de Eshof klaar voor de volgende 50 jaar

Tijdens een feestelijke dienst is het gebouw van kerkgemeente de Eshof in Hoevelaken na een grondige verbouwing opnieuw in gebruik genomen. ‘De CO²-uitstoot is maar liefst met 95 procent verminderd,’ zegt projectleider Rudi Coppoolse. ‘De Eshof kan zich nu met recht groen noemen.’

De aanpassingen startten in oktober 2023. Vooral de laatste maanden merkten de gemeenteleden dat er van alles gaande was in het gebouw. Vanwege de werkzaamheden werden ze enkele zondagen welwillend ontvangen in de Paulusgemeenschap. Ook zaten ze enkele zondagen tussen de steigers en bouwmaterialen en waren ze verstoken van online uitzendingen. Maar de bouwlieden zijn weg en de uitzendapparatuur werkt weer.

Aanleiding

De aanleiding van de verbouwing was de enorme stijging van de gasprijs begin 2023. Coppoolse: ‘Het gebouw is 50 jaar oud. Bij de start is in het hele gebouw vloerverwarming aangelegd, voor die tijd best vooruitstrevend. Maar er waren slechts twee systemen: de kerkzaal en de vergaderzalen. Vergaderruimtes apart verwarmen kon niet. Dat was inefficiënt. Als we niets zouden doen, zouden we de komende jaren een veel te groot deel van onze begroting uit gaan geven aan energie. Als College van Kerkrentmeesters (CvK) vonden we dit onverantwoord.’

Masterplan

Met ondersteuning van Hellemans Energy Consultancy heeft een projectgroep met deskundige Eshofleden een inventarisatie gemaakt welke maatregelen nodig waren om kosten te besparen en als kerkgebouw duurzaam verder te gaan. Ook werd gekeken naar de financiële onderbouwing en welke subsidieregelingen van toepassing zouden zijn. Daarnaast deed het projectteam voorstellen voor de architectuur, inrichting en kleurkeuzes. Het uiteindelijke Masterplan is voorgelegd aan de kerkenraad. Toen de subsidieaanvragen werden goedgekeurd, was ook de kerkenraad akkoord. ‘Fijn dat een aantal deskundige gemeenteleden meteen bereid was kennis en tijd in te zetten,’ zegt Coppoolse.

Fases

De verduurzaming van het gebouw is in een aantal fases aangepakt. Ten eerste zijn de vergaderzalen voorzien van airco’s. Nu kan iedere ruimte apart worden verwarmd en gekoeld. Februari dit jaar is een hybride warmtepomp

geplaatst en zijn de bestaande zonnepanelen op het dak van het gebouw aangevuld met 24 nieuwe zonnepanelen. Via een actie betaalden de gemeenteleden deze zonnepanelen. Dit leidde in de eerste 3 maanden meteen al tot 70 procent minder gasverbruik. Het meest ingrijpend was het vernieuwen en isoleren van de vloerverwarming in het verlaagde deel van de kerkzaal. De ‘diepte’ van de kerkzaal is gehalveerd en rondom de kerkzaal zijn laagtemperatuurradiatoren geplaatst. Ten slotte is een hellingbaan aangebracht, zodat rolstoelgebruikers de kerkzaal beter kunnen bereiken.

Duurzaam

Coppoolse: ‘De onvoorspelbaarheid van de energiekosten is een halt toegevoegd en de toegankelijkheid van de kerkzaal is verbeterd. Ook willen we als kerkgemeenschap oog hebben voor de wereld om ons heen. Duurzaam omgaan met het milieu hoort hier ook bij. Fantastisch dat we dit met de steun van verschillende leveranciers én de bijdrage van eigen leden en vrijwilligers hebben gerealiseerd. De Eshof is klaar voor de volgende 50 jaar!’

Ben de Graaf

Dienst tijdens ingebruikname kerkzaal op 18 augustus

Dienst tijdens de verbouwing op 7 juli

De toekomst van de kerk.

Essay vol rouw en hoop.

Aarnoud van der Deijl schreef onlangs een boek met deze titel. Hij begint met een citaat van Jeroen Pauw: “een wereld zonder religie is toch veel mooier dan eentje met?”

Als we de vele kerksluitingen zien in de afgelopen jaren zou je denken dat mensen dat ook zo vinden. “het lijkt wel of de stop uit het bad is getrokken... of zou het kunnen dat er in dat weglappende badwater toch nog een kind zit?” vraagt de schrijver.

Met de herdenking van 50 jaar Eshof kijken we terug. De kerk heeft een mooie toekomst achter zich, zou je kunnen zeggen. Maar wat staat ze te doen de komende 50 jaar? De schrijver heeft jarenlang als predikant allerlei strategieën ontwikkeld en uitprobeerde om de kerk te redden: Opvattingen moderniseren, rituelen en diensten opleuken, gemeenschappen vitaliseren, de oude beelden en verhalen een nieuwe taal laten spreken.. Hij beschrijft er 7 uitvoerig en vermeldt, waarom ze niet of maar deels hebben gewerkt. Zo wordt het een verhaal vol rouw en concludeert hij: de kerk is niet te redden maar redden we het zonder kerk? Hij vraagt kritische vrienden (o.a. Stephan Sanders, Kristien Hemmerechts, Yvonne Zonderop) om te reageren en dan krijgt hij hoopvolle antwoorden. Tenslotte verzoekt hij om concrete adviezen en troostende woorden. Die zijn soms verrassend voor ons als (nog) wel betrokkenen. Op internet zijn diverse reviews te vinden over dit boek.

Wil je meedoen in een gespreksgroep van 3 avonden? Deelnemers krijgen per avond ‘leeswerk’ om zich voor te bereiden op de bijeenkomsten. Tijdens een 4e aparte avond komt Aarnoud van der Deijl zelf om door te praten over zijn boek en de vragen die bij ons overbleven.

Data en tijd: donderdagen 30 januari, 13 en 27 februari.
20.00-21.30 uur
Plaats: De Eshof
Leiding: Simon Drost

Wie belangstelling heeft: mail ons vóór 15 oktober. Ook als de data niet uitkomen, meld dat s.v.p.
Misschien kan er een oplossing worden gezocht.
BRIES.simon.drost@pgdeeshof.nl o.v.v. De toekomst van de kerk.

Werkgroep BRIES

Colofon

Rondom 'de Eshof' is het kerkblad van de Protestantse Gemeente 'de Eshof' te Hoevelaken en verschijnt 10 keer per jaar.

De Rondom is in de eerste plaats bestemd voor de leden van de kerkelijke gemeente en daarnaast voor een ieder die kennis wil nemen van de activiteiten binnen 'de Eshof'. De Rondom voorziet de lezer van algemene informatie over het gemeentelven en is tevens een platform voor gemeenteleden om zaken betreffende kerk en geloof te delen.

Redactie

Jan van de Kuilen, Ad Ritmeester, Herman Wieser en Inge Pie
Kopij inleveren bij: rondomdeeshof@gmail.com

Distributie

Annie en Frans Hanse

Inleverdata

Inleverdatum voor het oktobernummer is
dinsdag 24 september 2024
Inleverdatum voor het novembernummer is
dinsdag 29 oktober 2024

Ondersteunt u het kerkblad al?

De Rondom wordt bekostigd uit giften van de lezers.
Uw gift is welkom op IBAN: NL03 RABO 0373735375
t.n.v. Prot.Gemeente 'de Eshof' Rondom
Wij vragen een bijdrage van € 25,- voor de gedrukte Rondom (optioneel inclusief digitale versie)
Als u alléén de digitale Rondom wilt ontvangen vragen wij een bijdrage van € 7,50.

Wilt u de Rondom ook digitaal of alleen digitaal ontvangen dan kunt u dat aan de redactie kenbaar te maken of een mail sturen aan: digitale.rondom@gmail.com

Stelt u geen prijs op de Rondom, geef dat dan a.u.b. door aan digitale.rondom@gmail.com We verwijderen dan uw adres uit het bezorgbestand.

Rondom op de website

Op de website van 'de Eshof', www.pgdeeshof.nl is een kleurenversie van de Rondom beschikbaar. Hierin zijn echter de privacygevoelige delen weggelaten.

Eshof Nieuwsbrief

Hierin informeren we u wekelijks over alles met betrekking tot de kerkdiensten en de activiteiten in de Eshof voor die week.

Wilt u ook graag de nieuwsbrief ontvangen?
Geef u op bij: nieuwsbriefeshof@kpnmail.nl

Was jij ook zo blij verrast de vorige keer?

De eerste Welkom Rondom Tafels van 19 april van dit jaar was een groot succes en het was mooi dat we zoveel mensen mochten verwelkomen en samen mochten eten en muziek maken. Fijn om het open karakter van de Eshof zo duidelijk te mogen maken. Op 20 september willen we weer een Welkom Rondom Tafels organiseren. Eunice, Lieske, Els en Harmen zijn weer druk bezig met de voorbereidingen. Maar een Welkom Rondom Tafels kan alleen als we allemaal actief mensen benaderen om te komen. Kijk jij eens om je heen of je iemand kent met een vluchtelingverleden die je mee wilt nemen naar de Eshof vrijdag 20 september. Dit kunnen dezelfde mensen zijn als de vorige keer en ook nieuwe mensen die bij de doelgroep horen. Bij Lieske en Els zijn flyers beschikbaar om uit te delen aan de mensen die je wilt benaderen. Heb je nog een beetje twijfels? Bel ons en laat je inspireren.

Er is altijd plek aan tafel

Het concept was en is om een paar keer per jaar te eten met mensen van de Eshof die anderen meenemen. Iemand maakt eten, brengt dat, en samen eten we dat rondom de tafels die in de kerkzaal in de verdieping klaar staan. We maken het gezellig met muziek. De bedoeling is om te gaan verbinden met mensen waarvan je denkt dat ze minder aansluiting hebben in het dorp. We willen ons ook deze keer richten op de mensen die vanuit andere landen gevlucht zijn en in Hoevelaken zijn komen wonen.

Mensen willen we warm uitnodigen! Daarmee bedoelen we mensen persoonlijk benaderen. Ken jij iemand in je straat, kennissenkring, school of sport waarvan je denkt dat die het leuk vindt om mee te eten en mensen te leren kennen? Mogelijk zouden ze ook zelf eten willen meebrengen die ze met ons willen delen. Tot 12 september kun je mensen aanmelden op ons mail adres welkomrondomtafels@gmail.com of via een van organisatoren.

Edwin Schimscheimer komt de avond verwarmen met zijn muziek en om ons uit te nodigen mee te doen.

Vrijdag 20 september vanaf 18.00 uur 'Welkom, Rondom Tafels'

Waar: Kerkzaal van de Eshof

Wat jij kan doen:

- Ken jij vluchtelingen die het fijn vinden om mee te komen eten?
 - Kan jij eten maken voor deze avond? (Voor recepten en ingrediënten wordt gezorgd.)
 - Kan jij financieel bijdragen om deze avonden een succes te maken?
- (Binnenkort een doos in de hal).

Wie doet er mee? Voor alle vragen over het eten: mail of bel Els. Voor meedoen, vluchtelingen meenemen en overige vragen kun je terecht bij Eunice, Harmen, Lieske of Jantine.

- **Algemeen email adres voor aanmeldingen en reacties** welkomrondomtafels@gmail.com
- Eunice van Zomeren: (voorzitter) eunice.van.zomeren@pgdeeshof.nl
- Els Koudijs: (eten) els.koudijs@pgdeeshof.nl
- Harmen Lanser: (communicatie) harmen.lanser@pgdeeshof.nl
- Lieske Duim: (financiën) lieske.duim@pgdeeshof.nl

Update ZWO

De jongeren van 'Hoevelaken naar Georgië' hebben een goed verblijf in Georgië gehad. Leuk om iets te horen van hun avonturen en hoe het verder gaat.

Diaconale jongerenreis 'Hoevelaken naar Georgië'

Van 17 juli tot 4 augustus is het team in Georgië geweest. De lokale begeleiding van Eliso, Beso en Darina was top en hartverwarmend. We zijn met open armen ontvangen en ze hebben 18 dagen goed voor ons gezorgd. Hierdoor is het een onvergetelijke reis geworden.

'CRAZY DUTCH PEOPLE'

'I cannot believe you are here' zei Beso op de derde dag toen ik naast hem in de bus zat. Ik keek hem verwonderd aan. 'Ja', zei hij: *'Toen jullie vorig jaar hier waren en jullie deze reis planden, had ik er nog geen vertrouwen in. Dat kwam pas toen ik in mei een dagplanning van je kreeg. Er hebben al zoveel mensen beloofd om mij te helpen, maar ze zijn nooit geweest.....'* *'So for me it is a miracle you come over and help us'*.

Dit gesprek gaf mij veel inzicht over de waarde van ons verblijf in Georgië. Het project in Aghaiani hebben Beso en Darina vijf jaar geleden opgestart. Het is een proces van veel geduld om het vertrouwen te winnen van de gemeenschap. Iedereen is

Georgisch Orthodox en wat moeten die Baptisten hier? Wat moeten die baptisten met onze kinderen en hebben ze wel goede intenties?

Ons verblijf maakt indruk. Eliso drukte dat mooi uit: *'What brings those crazy Dutch people to Aghaiani to help Beso with his Day Care Centre?'* Het is enorme steun voor Beso en Darina voor het draagvlak van het project in het dorp. Als een Nederlands team helemaal afreist om Beso te helpen, dan moet het toch wel goed zitten. We hebben ook vele burens langs zien komen, die nieuwsgierig waren naar ons team en de werkzaamheden die we deden.

DE WAARDE VAN ESHOF SUPPORT

Ons verblijf is mogelijk geworden door de meerjarige steun aan Aghaiani. De steun van het ZWO team, maar nog veel meer de steun van gemeenteleden die het project steunen op eigen wijze. We zijn sinds 2022 partner van Eliso en dat schept een band en ook het vertrouwen in elkaar. De Eshof gemeenschap heeft

geïnvesteed in de relatie en dat krijgen we in veelvoud terug tijdens een verblijf in Georgië. Ons commitment maakt het mogelijk dat ze in Georgië ook gestaag kunnen groeien en hun impact binnen het project toeneemt. Eliso, Beso en Darina zijn heel erg dankbaar voor onze steun en zien de vruchten van de samenwerking. Beso heeft al aangegeven de intentie te hebben om in mei 2025 naar Hoevelaken te komen en hier de handen uit de mouwen te steken; hij wil ook zijn bijdrage leveren aan onze Eshof gemeenschap!

PERSPECTIEF

We zijn ook op kamp geweest met 25 Georgische en 15

Oekraïense jongeren en ons team. Mooi om mee te maken dat we als drie 'eigen groepen' na enkele dagen een eigen groep werden. De taal was niet het bindmiddel, we maakten contact door elkaar te zien. Door hetzelfde programma te volgen, samen te eten, samen te werken aan de opdrachten en samen te spelen. De laatste avond was erg gezellig; iedereen was buiten vrij aan het sporten en spelen.

Ik vroeg Beso naar de Georgische jongeren en waarom deze mee zijn op dit kamp. Beso vertelde zijn overwegingen. Hij heeft ongeveer 35 jongeren in Aghaiani in beeld. Nu zijn er 25 mee. Dit kamp is uniek voor de jongeren in Aghaiani. Hij heeft nooit de gelegenheid gehad om de jongeren zo'n kamp te bieden. Ik vraag hem wat de waarde is van het kamp. Beso zegt dat hij het onderling contact ziet groeien met de dag. De jongeren spiegelen zich aan elkaar en leren van elkaar. Hij hoopt dat ze elkaar na de kampweek in Aghaiani blijven opzoeken. Ook de positieve verhalen over het kamp zullen positief bijdragen aan zijn draagvlak in het dorp.

Bij Beso staat alles in het teken om de jongeren van Aghaiani te inspireren om echt wat van hun leven te maken. Een jongere was bij hem gekomen twee weken voor het kamp en had gezegd dat hij niet meekon, hij had geen mooie kleren. (Een belangrijke uiting van jongeren in Georgië als ze buiten de deur gaan.) Beso wilde de jongen zo graag deze kans geven en heeft hem 100 Lari uit eigen zak gegeven om een goede broek en shirt te kunnen kopen. "Kijk, daar loopt hij" en Beso kijkt mij geëmotioneerd en gelukkig aan.

STARTZONDAG 15 SEPTEMBER IN DE ESHOF

Op 15 september, na de kerkdienst, kan iedereen komen kijken naar een toelichting van het team over hun verblijf in Georgië. De bijeenkomst start met een presentatie en er zijn diverse posters gemaakt om het verhaal te vertellen. Er is een speciale flyer – uitnodiging gemaakt over het programma van startzondag ergens in de Rondon. De projectgroep vindt het erg leuk als er veel mensen komen, dus van harte welkom!

LENTEREIS 2025

In het voorjaar van 2025 wil de ZWO graag een voorjaarsreis maken met een groep gemeenteleden en gasten vanuit de Eshof. De ervaring vanuit de reizen naar India en Uganda is dat deze erg leuk en inspirerend zijn om met een groep gelijkgestemden op pad te gaan. We willen graag weten of er interesse is voor deze reis! Het idee van de reis is dat we ongeveer een week tot 10 dagen op pad gaan, we verblijven in het guesthouse in Tbilisi. In deze week kunnen we enkele dagen helpen met de bouw van het Day-Care-Centrum in Aghaiani en kunnen we enkele dagen ontspannen met sightseeing en culturele uitstapjes maken. Potentiële deelnemers bepalen samen wanneer en hoe de reis er precies uit komt te zien.

Zonder deelnemers geen groepsreis; dus als je nieuwsgierig bent naar deze reis. Stuur dan een email naar gerwin.duine@pgdeeshof.nl

(Gerwin Duine)

de Eshof

Uitnodiging

Startzondag 15 september

Zondag 15 september is iedereen uitgenodigd om deel te nemen aan de startzondag in de Eshof. Na de kerkdienst is er een gevarieerd programma. Heb je geen zin om het programma te volgen, kom dan voor de gezelligheid!

Het jongerenteam 'Hoevelaken naar Georgië' zal verslag doen van zijn verblijf in Georgië. De deelnemers geven een toelichting met een korte presentatie en film. Er is ook een fototentoonstelling waarbij alle deelnemers hun verhaal vertellen.

De kinderen starten tijdens de kerkdienst met de 'Jeugd-Doe-Dienst' en gaan daar na de dienst mee door.

Na de presentatie over de reis naar Georgië gaan we samen zingen en eten.

Programma

- 10.00 uur Kerkdienst
- 11.00 uur Koffietijd
- 11.30 uur Presentatie diaconaal project
- 12.15 uur Samenzang kerkzaal
- 12.45 uur Eshof Lunch
- Doorlopend kids programma

Beste gemeenteleden van de Eshof,

Al langere tijd ben ik op zoek naar meer en verdiepend contact met medegelovigen. Bijvoorbeeld een ontmoeting met elkaar bij mij thuis om over geloof te praten, met elkaar mee te leven en gewoon voor de gezelligheid. Hierbij denk ik ook aan mensen die om wat voor reden ook wat op afstand zijn komen te staan van de kerk. Heeft u of heb jij hier belangstelling voor, mail mij dan: angela.van.de.bunt@pgdeeshof.nl
Ik zie uit naar ontmoeting met medegelovigen!

Angela van de Bunt

Oecumenische reiscommissie houdt op te bestaan

Ja, u leest het goed. Het gebeurt zelden dat een commissie of werkgroep zichzelf opheft. Dat gaat nu gebeuren. De reiscommissie bestaat nog uit drie leden: Ellie Boot, Hetty Veldhuizen en Frits Harmsen en met zijn drieën hebben we het besluit genomen een punt achter de reiscommissie te zetten. Met pijn in het hart, dat wel. Zo'n beslissing neem je niet zomaar. We hebben erover nagedacht en er uitgebreid over gesproken, maar uiteindelijk was de conclusie dat nu stoppen het juiste moment is.

We hebben geconstateerd dat het steeds moeilijker wordt een reisgezelschap bij elkaar te krijgen. Onze doelgroep wordt ouder en is moeilijker in staat een vrij intensief programma te volgen. Daarbij komt dat de twee katholieke leden van de reiscommissie (Adri Maat en Albert Hegge) zijn overleden en de deelname vanuit de Paulus Geloofsgemeenschap de laatste tijd minimaal was.

Als reiscommissie hebben we 12 oecumenische reizen georganiseerd. En op een enkele uitzondering na (Israël en Georgië/Armenië) hield dat in dat we alles zelf hebben georganiseerd. Het vastleggen van de accommodaties, het vervoer, het regelen van de logistiek ter plekke, het maken van het programma, vaak de gidsfunctie tijdens excursies, de communicatie en de financiële afwikkeling, kortom, alles. Ook een informatiereis maakte in veel gevallen deel uit van de voorbereiding. En dat alles met ongelooflijk veel plezier.

De reiscommissie bestaat 29 jaar. In 1995 heeft Ellie het initiatief genomen om met een groep gemeenteleden en parochianen naar Torre Pellice en de valleien rond Turijn te reizen waar het bestuurlijke centrum is gevestigd van de Protestantse gemeenschap van de Waldenzen in Italië. Ellie heeft gestudeerd aan de Universiteit van de Waldenzen in Rome en als predikant een jaar gewerkt in Ligurië in de omgeving van San Remo, Bordighera en Vallecrosia.

Adri Maat was een Salesiaan van Don Bosco en het toeval wil dat ook de congregatie van Salesianen van Don Bosco zijn oorsprong heeft in Turijn en omgeving (Caselette). Dus ook de Salesianen van Don Bosco waren een reisdoel. Met deze reis in 1996 was een traditie geboren.

De Waldenzen exploiteren verspreid over heel Italië centra met eenvoudige logies accommodaties inclusief restauratieve voorzieningen. De opbrengsten worden geïnvesteerd in lokale diaconale projecten, vooral gericht op kinderen. Onze reisdoelen in Italië hadden vrijwel altijd een centrum van de Waldenzen als bestemming zoals in Torre Pellice (1996 en 2000), Rome (2003 en 2005), Florence en Umbrië (2007), Sicilië (2010), Ligurië (2014) en Reggello in Toscane (2022). Als het mogelijk was werden de centra van Don Bosco in het programma meegenomen.

De bestemming was niet altijd Italië. In 1998 ging de reis naar Israël, in 2012 naar Praag, in 2016 stonden Georgië en Armenië op het programma en in 2018 was Ierland het reisdoel.

Het organiseren en uitvoeren van reizen, eerst met zijn vijven en later met zijn drieën, waren onvergetelijke ervaringen waaruit blijvende vriendschappen zijn ontstaan. We hebben er als reiscommissie erg veel plezier aan beleefd, zeker sinds we vanaf ongeveer 2005 voorbereidingsreizen gingen beschouwen als noodzakelijk voor de onderneming. Wanneer we met de groep op reis waren, was het dubbel genieten: niet alleen doordat het doel inspirerend en mooi was, ook doordat we enorm genoten als de medereizigers zich goed vermaakten. We zijn al die fijne mensen dankbaar die met ons mee op reis wilden gaan en zich aan ons durfden toevertrouwen. En we zijn dankbaar dat op de reizen die we ondernamen er zich geen ernstige (gezondheids-)problemen hebben voorgedaan; slechts uitdagingen die later garant stonden voor een goed verhaal.

En nu zeggen we: het is mooi geweest.

Dat wil niet zeggen dat er een einde moet komen aan deze traditie. Misschien zijn er enthousiastelingen die deze traditie willen voortzetten. Wellicht in een andere vorm en volgens een ander format dat ook een ander, jonger publiek aanspreekt. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan weekendtrips naar een bepaald evenement of kortdurende thema uitjes. Mochten er ideeën zijn dan willen wij de initiatiefnemers uiteraard tips en adviezen geven. Laat het maar weten!

Ellie, Hetty en Frits

Ontmoeten op de Veluwe

In de *nieuwsbrief* van onze classispredikant lees je over **open ogen, open oren**. Daarin staat de zin “Onze tijd kenmerkt zich niet door ‘voorspelbare routines’, maar door ‘razende stilstand’”. Het boek van J.J. Voskuil wordt aangehaald en het overzichtelijk leven van een kantoorklerk tegen het leven in de huidige tijd wordt afgezet. Mooi nieuws is te melden dat de Hezenberg in Hattem een pioniersplek heeft en om die reden op zondag 15 september wordt verbonden aan de classicale vergadering Veluwe. De Interkerkelijke Commissie voor het dovenpastoraat doet verslag van het werk en is dringend op zoek naar vrijwilligers. Mooi en noodzakelijk werk! Er is aandacht voor een klein onderzoekje naar de voorbereidingstijd van een dominee voor het maken van een preek. Hoeveel tijd besteedt een dominee daaraan? En zo staat er nog meer lezenswaardig in.

Gerrit Bok, scriba classicale vergadering Veluwe

*Laat dan mijn hart U toebehoren
en laat mij door de wereld gaan
met **open ogen, open oren**
om al uw tekens te verstaan.
Dan is het aardse leven goed,
omdat de hemel mij begroet.*

Lied 978, Liedboek

De nieuwsbrief kunt u vinden op:

https://www.pknclassisveluwe.nl/nieuwsbrief_1

Collecteoverzicht juni 2024

Datum	Diaconie	Diaconie	Kerk	Kerk
2-6-2024	Eigen diaconie	208,22	Pastoraat	192,80
9-6-2024	Straatpastoraat Amersfoort	305,63	BRIES	222,14
16-6-2024	Eigen diaconie	264,68	Eredienst	229,00
30-6-2024	St. Hulpdienst Hoevelaken	45,00	Onderhoud gebouw	43,00
	Totaal	823,53	Totaal	686,94

Collectebeheerder José van Dasselaar

Collecteoverzicht juli 2024

Datum	Diaconie	Diaconie	Kerk	Kerk
7-7-2024	Eigen Diaconie	201,60	Muziek en Liturgie	154,75
14-7-2024	Eigen Diaconie	333,30	Eredienst	268,05
21-7-2024	Stichting Moederzorg	204,90	Jeugd- en jongerenwerk	177,14
28-7-2024	Eigen diaconie	165,50	Beeld- en geluidinstall.	127,07
	Totaal	905,30	Totaal	727,01

Collectebeheerder José van Dasselaar

Wij nodigen je uit voor sport en spel in De Slag geschikt voor jong tot mobiel oud!

Voor: Iedereen van 6 +

- *die van sporten houdt*
- *die van spelen houdt*
- *die van gezelligheid houdt*

Wanneer: Zondag 13 oktober
Waar: Sporthal de Slag, Hoevelaken
Tijd: tussen 14:00 en 16:00 uur

Meld je aan voor 20 september bij Wilma Wensveen, via
email: wilma.wensveen@pgdeeshof.nl of via Whats app Actieve jeugd Eshof.

Na de leuke middagen in Harderwijk (escape) en Leusden (kanovaren) is het leuk om nog dichterbij de Eshof samen iets gezelligs te doen. Een middag van sport en spel, net als de sportieve discipel Paulus. In zijn tijd was sport een belangrijk onderdeel van het leven. Met name hardlopen, boksen en worstelen waren populaire sporten. Maar ook verspringen stenen werpen en bal en bordspelen waren allerlei activiteiten die werden beoefend in het oude Israël. Sporten is goed voor het lichaam en geest het vereist doorzettingsvermogen en discipline.

Maar natuurlijk gaat het ook om de gezelligheid en samenhang, daarom nodigen wij je uit voor een leuke middag van sport en spel voor jong en oud in Sportcafé de Slag. Voor iedereen of je sportief bent of niet.

Van jong tot mobiel oud, meld je snel aan in sportkleding en laten wij er een gezellige en sportieve middag van maken met elkaar.

Namens de jeugdouders Laura en Wilma

Religie en Geweld

Sinds het uitbreken van de opstanden in de Islamitische landen en het oorlogsgeweld dat daarmee samengaat wordt vaak gesproken over religie als oorzaak van oorlogsgeweld. Niet helemaal ten onrechte, want tegenstellingen op godsdienstig gebied waren in het verleden, maar zijn ook nu aanleiding tot oorlogen. Maar heel vaak hadden oorlogen een andere oorzaak, zoals economische belangen of groothedswaanzin van dictators of andere heersers. Het godsdienstig motief werd er vaak bijgehaald om de bevolking emotioneel bereid te maken de oorlog aan te gaan. De Koran, het religieuze boek van de Islam, zou aanleiding geven tot geweld, omdat er teksten in staan waarin dat aangemoedigd wordt, zo wordt gemakkelijk gezegd. Letterlijke uitvoering daarvan hebben we gezien in de handelingen van Islamitische Staat (IS). Een terechte vraag die oprijst is: hoe zit het in de Bijbel met het geweld? Nu, ook niet zo best. Onlangs las ik in de krant dat de Bijbel maar voor een klein deel bestaat uit teksten die met geweld te maken hebben. Als ik het goed onthouden heb was dat iets van 10 tot 15 % van de inhoud. Een paar dagen later kwam de informatie over de Koran, daarin was het maar 3%. Alsof het religieuze geweld uitsluitend daar van afhankelijk zou zijn.

Inderdaad, in de Bijbel komt veel geweld voor, vooral in het Oude Testament. Denk maar aan de veroveringsoorlog van het land Kanaän door het Joodse volk, beschreven in het boek Jozua. Als een stad was veroverd werden gewoonlijk alle inwoners omgebracht, naast de mannen ook alle vrouwen en kinderen, waarbij men dacht te handelen in overeenstemming met de opdracht van God. Dit blijkt bijvoorbeeld ook duidelijk uit de geschiedenis in 1 Samuël 15. Koning Saul heeft bij zijn overwinning op Amalek alleen de mannen gedood en niet de vrouwen, de kinderen en het vee. Samuel gaat er op af en berispt Saul in de naam van God omdat hij het zo gedaan heeft en ongehoorzaam is geweest door vrouwen, kinderen en vee mee te nemen als oorlogsbuit. Als straf wordt hem zijn koningschap ontnomen. Je kunt je afvragen of Samuel hier wel terecht de naam van God gebruikt heeft. Dit voorbeeld zou aangevuld kunnen worden met vele andere voorvallen uit het Oude Testament. We kunnen het natuurlijk ook dichterbij huis houden toen de Christelijke naties in Europa nog oorlogen met elkaar uitvochten. Zo werd bijvoorbeeld bij de Eerste Wereldoorlog een slag geleverd waarbij in 1917 gedurende 9 maanden 700.000 militairen in de loopgraven sneuvelden. In het volgende jaar werd doorgevochten tot aan het einde van de Eerste Wereldoorlog in 1918. Het aantal slachtoffers groeide dat jaar aan tot 1.25 miljoen. Een zinloze slachting op een klein front, waarbij geen van de partijen enige terreinwinst van belang had geboekt. De gehele Eerste Wereldoorlog (1914-1918) telde 30 miljoen doden en in de Tweede Wereldoorlog (1940-1945)

waren dat er 50 miljoen. Zo erg kan oorlog zijn. Vooral als je bedenkt dat beide oorlogen veroorzaakt zijn door ruzie tussen christelijke staten van Europa.

Dit ondanks de opdracht van Christus in de evangeliën, de vrede te zoeken, onze vijanden lief te hebben, te zegenen die ons vervloeken en een koninkrijk van vrede te stichten. Maar het lijkt wel of dit regels zijn voor een komend vrededijk en dat we tot die tijd het kwaad van de oorlog vaak nog moeten keren met wapengeweld. Toch zal de kerk met alle kracht moeten inzetten op het voorkomen van oorlog over grenzen van landen en muren van kerken heen.

Dat streven is niet hopeloos, let op de Europese samenwerking. Sinds die tot stand is gekomen zijn de oorlogen in dit werelddeel sterk verminderd. Sinds de Tweede Wereldoorlog zijn tussen de staten van West-Europa in bijna 75 jaar geen oorlogen geweest. Alleen daarom al is het zo belangrijk dat die samenwerking in stand blijft. Natuurlijk, het heeft vooral een economisch doel, maar waarom zouden we niet inzien dat het ook de vrede bevordert.

Het valt mij op dat we tegenwoordig zo vaak bezig zijn met schuld bekennen over zaken soms uit een ver verleden. Natuurlijk we moeten niet goed praten wat vroeger is fout gegaan. Maar het is nodig daarbij te bedenken dat het andere tijden waren, waarin andere regels golden. Alleen op die manier kunnen we ook het geweld in het Oude Testament enigszins plaatsen. Israël volgde daarin de gewoonten van de omringende volken.

En wat dat verband tussen religie en geweld betreft, is het leerzaam te weten wat is gebeurd onder andere, bijvoorbeeld politieke, systemen. Om het Communisme te vestigen in Rusland en in China zijn door de politieke leiders Stalin en Mao Zedong onnoemelijk veel slachtoffers gemaakt. Precieze aantallen zijn niet bekend, maar zeker is dat beiden verantwoordelijk zijn geweest voor tientallen miljoenen doden. Zij waren toch geen religieuze leiders. Het is dus niet het systeem, maar macht die in handen is van verkeerde leiders, die denken dat alleen zij de enig juiste visie hebben op politiek of religieus gebied. En wat moeten wij? Laten wij proberen het goede te doen, anders moeten onze kinderen zich weer over ons verontschuldigen.

Cees Sonneveld

Van de redactie: Cees Sonneveld overleed Hemelvaartsdag 2023. Hij was als wetenschapper en denker bijzonder betrokken bij het geloof en het reilen en zeilen van de kerk in de 21e eeuw.

